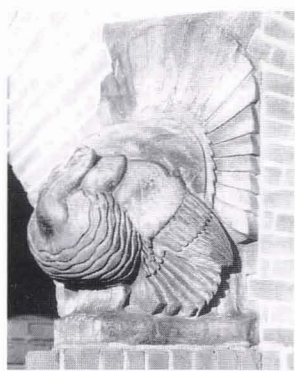
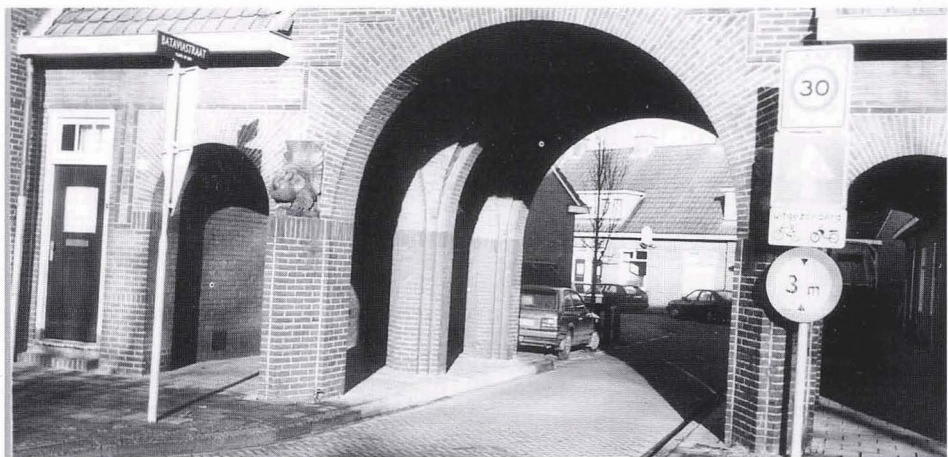

De kalkoenen blijven

Arnold Fortuin

Zij lijken trots: de kalkoenen die als wachters de onderdoorgangen van de Bataviastraat naar de Varviksingel en het Buitenzorgplein flankeren. Trots op hun bewakende taak, trots om de architectonische schoonheid uit de Jugendstil-tijd waar ze deel van uitmaken. 'Duker' zeiden we vroeger tegen zo'n onderdoorgang, zoals die ook in de dichtbij gelegen wijk Pathmos te vinden zijn. Je leerde er pingelen op de vierkante millimeter en koppen met een balletje van papier, omwikkeld met reepjes oude binnenband. Maar onze duker miste niet alleen een paar wachters, maar ook de scheiding tussen rijweg en twee loopweggetjes. Er was maar één rondboog aan beide kanten. En je hoefde vrijwel nooit voor een passant aan de kant. De poort Buitenzorgplein op het Hogeland ziet er met zijn drie pijlers aan beide kanten, zeker op een zonnige namiddag, met wat fantasie romaans uit. Het schoonmetselwerk met zijn afgebroken trapgevelig uiterlijk verraadt het artistieke tijdsbeeld van zijn ontstaan. De kalkoenen zijn van Brouwers aardewerk, naar een ontwerp van Willem Brouwer. 'Uitgevoerd in exotisch glazuur', meldt het herdenkingsboek *Vereeniging De Volksvriend* bij het zilveren jubileum in 1932 van deze woningbouwvereniging, die nu deel uitmaakt van 'De Woonplaats'. 'Complex Varvik' was de naam waaronder de 167 woningen tellende wijk, 'gelegen aan den geprojecteerden Varviksingel', werd gebouwd. Er kwamen in die woningen, vrij bijzonder voor die tijd, closets met waterspoeling, de plafonds op de benedenverdieping werden geschilderd en er was boven de slaapkamers een flinke, goed bereikbare zolder. De huurprijs varieerde van f 4,20 tot f 5,00 per week. De totale kosten, inclusief de grondprijs, bedroegen f 3.895,- per woning. Honderd van de 167 woningen kregen een voortuintje, waardoor de wijk een nog vriendelijker aanzien kreeg. De wijk wacht een opknapbeurt. De Woonplaats gaat, zoals ze daar zeggen, 'wel wat onderhoud doen'. Maar wat dat wordt is nog onzeker, evenals het tijdstip waarop. Vast staat in ieder geval dat de onderdoorgangen met de kalkoenen, als architectonisch monumentjes, blijven.

De onderdoorgang van de Varviksingel naar de Bataviastraat

Foto's: Leo Metternich